

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 21-22 травня 2021 року)

Одеса -2021

УДК: 1:403:316.6(08)

К 65 Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства :
Матеріали IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 21-22 травня 2021 р.) 65 с.

Рецензенти:

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

Романенко Михайло Ілліч - доктор філософських наук, професор кафедри філософії Комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти»

Збірник матеріалів IV Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства, аналізують соціокультурні трансформації молодіжного соціуму, показують соціокультурні трансформації освітнього середовища та розкривають проблемні моменти культури бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства, а також розглядають синергетику як самоорганізаційну систему у суспільстві, що трансформується. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 12 від 27 травня 2021 року)

Врайт Галина Яківна - кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Глотова Ірина Валеріївна - кандидат філологічних наук, викладачка циклу гуманітарних дисциплін відокремленого структурного підрозділу «Одеський автомобільно-дорожній фаховий коледж Державного університету «Одеська політехніка»

ГЕНЕЗА СТАНОВЛЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ТРАНСГУМАНІЗМУ

В сучасних умовах прискорення науково-технічного прогресу і розвитку таких технологій, як генна інженерія і кібернетика, закономірною стає постановка питання про можливість використання даних технологій для зміни параметрів людського виду і наслідки даних процедур.

В кінці ХХ століття сформувалася філософська традиція, спрямована безпосередньо на можливість зміни людської природи засобами технології, і відстоює ряд філософських суджень, що стосуються оцінки людської генної інженерії і природи розуму. Основоположники цієї традиції Н. Бадмінгтон, Н. Бострем, Дж. Вільсдон, Г. Вольф, Г. Гаррісон, Р. Колі-Турнер, Р. Курцвел, П. Міллер, М. Мінські, М. О'Коннор (Макс Мор), Д. Пірс, Дж. і О. Хакслі, Ф. Есфендіарі, Р. Еттінгер і багато інших використовують для позначення своєї світоглядної і ціннісної позиції термін, введений Джуліаном Хакслі, трансгуманізм.

Трансгуманізм (від лат. trans. - крізь, через, за; homo - людина) - філософська концепція, а також міжнародний рух, що підтримують використання досягнень науки і технології для поліпшення розумових і фізичних можливостей людини, з метою усунення тих аспектів людського існування, які трансгуманісти вважають небажаними - страждань, хвороб, старіння і смерті [1].

Поняття «трансгуманізм» вводить в науковий обіг біолог Джуліан Хакслі в 1957 р в статті «Трансгуманізм», в якій описує образ майбутнього людини. У ній він міркує про перетворення природи людини [2, с. 13-17].

Трансгуманісти пов'язують свої судження про майбутнє з конвергенцією становлення конкретних технологій: нанотехнологій, біотехнологій, інформаційних технологій і когнітивної науки, для сукупності яких використовується англійська аббревіатура NBIC.

Інтерес до вивчення проблематики трансгуманізму знайшов своє відображення в численних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних авторів. Архетипічні мотиви, властиві трансгуманізму, простежуються ще в архаїчних міфах. Шумерська епос про Гільгамеша і еллінські міфи про Прометея і Дедала містять сюжети про безсмертя і розширення людських можливостей. В архаїчній культурі прагнення до подолання кордонів людських можливостей амбівалентне і нерідко представляється як hubris (зарозумілість, пиху, нестриманість, безчинство), виклик долі і богам, блюзнірська гордіня,

небезпечною фатальним крахом. Для християнського Середньовіччя також було характерно суперечливе ставлення до досліджень алхіміків, які прагнули створити гомункула і знайти панацею, ліки від усіх хвороб.

Важливою для розуміння історичного контексту трансгуманізму, є робота Джованні Піко делла Мірандола «Промова про гідність людини», в якій він писав, що людині даровано сформулювати себе в образі за власним бажанням.

Власне філософський контекст трансгуманізму сформувався в Європі в епохи Відродження і Нового часу. У цей час починає набувати ваги роль науки, людська природа стає предметом більшого інтересу, ніж догматична метафізика, формується уявлення про прогрес. На тлі прогресу медичних знань формулюється строго матеріалістичне онтологічне уявлення про причини поведінки і інтелекту, що виключає дуалізм (Ламетрі, де Кондорсе). Успіхи медицини, уявлення про прогрес і еволюцію ставлять питання про зміну в управлінні природою в цілому, збільшення тривалості людського життя, нарешті, про зміну людських якостей. У роботі «Ескіз історичної картини прогресу людського розуму» Жан-Антуан Кондорсе міркує про те, що медицина може необмежено продовжити людське життя.

У першій половині ХХ століття термін «евгеніка» вводить в науковий обіг Френсіс Гальтої в роботі «Спадковість таланту». Англійський біолог Дж. Б. С. Холдейн робить у своїй роботі «Дедал або наука і майбутнє» ряд футурологічних прогнозів, серед яких в першу чергу цікаві твердження про цінності контролю над людським генотипом, евгеніки і ектогенезу. Робота Холдейна викликала відповідні репліки Джона Берпала і Бертрана Рассела.

У ХХ столітті заходить мова вже про незалежність інтелектуальних здібностей від тілесності, забезпечення життєдіяльності мозку поза тілом або реалізація інтелекту в машинній формі. Науково-технічний прогрес досягає історично безпрецедентного темпу. На цьому етапі формуються етичні питання ролі технологій (Рассел).

Тематика трансгуманізму не вичерпується біотехнологіями, але і включає такі науково-технічні проблеми, як створення систем штучного інтелекту або нанотехнології. Трансгуманізм формується також як приватна думка і спосіб життя, зокрема, завдяки роботі іранського письменника і футуриста Ферейдуна М. Есфендіарі. Макс Мур сформулював ряд положень філософії трансгуманізму в роботі «Принципи екстропії» й есе «Трансгуманізм: назустріч філософії футуризму». Свій внесок в концептуалізацію трансгуманізму зробив також Роберт Етінгер.

Сучасний трансгуманізм є багатоаспектним поняттям. Часто його розглядають в контексті поняття «постлюдина» (індивіда, який готується стати зверхлюдиною і використовує для цього всі наявні засоби, головним чином використання штучного інтелекту).

Список використаних джерел

1. Bostrom N. A History of Transhumanist Thought / N. A. Bostrom // Journal of Evolution and Technology. – 2005. - April. - Vol. 14 (1), doi=10.1.1.98.7951